

دزیکى راستگى

بەيانىيەك، كە خەرىكى خۇئامادەكردن بووم تا برۆم بۆ
سەر شوینی کارەكەم، ئەگرافینا (كە چىشتلینەر، جلىشۆر،
هەروەها خاوەن مالیشم بوو لەیەك كاتدا) خۆی كرد
بە ژوورەكەمدا و كاتىك دەستى كرد بە گفتوگۆكردن،
لەپادەبەدەر تووشى سەرسوورمانى كردم.

ئەو ئافرەتتىكى تەواو ساویلکە بوو، بەدریژايىي ئەو
شەش سالەى لەگەلما بوو، پۆژانە هەرگىز لە دوو یان
سى وشە زیاترى نەدەوت، كە ئەویش وەبیرەیتانەوہى
من بوو بۆ خوانى ئیوارە... هەرچۆنىك بىت، هەرگىز
گویم لىي نەدەبوو.

له ناکاو دهستی به ئاخاوتن کرد و گوتی:

"هاتووم بۆ لاتان، گه وره م، تا دهرباره ی به کړیدانی
ئو ژووره بچووکه زیاده وه قسه تان له گه ل بکه م."
"کام ژووره زیاده یه؟"

"بینګومان ئو ژووره بچووکه ی نزیکی موبه قه که.
ئه بیت چ ژووریک له و زیاتر بیت؟"
"بۆچی؟"

"به شیوه یه کی گشتی له بهر چی خه لک ژوور به کړی
ئه گرن؟"

'به لام کی ژووریکي بچووکي وا به کړی ده گړیت؟'
"کی به کړی ده گړیت! به دلنیا یییه وه کړیچی! ئه بیت له
کړیچی زیاتر، کی تر هه بیت ژوور به کړی بگړیت!"
"به لام دایکه که ی دایکم، ئیره خوی هینده گوشاد نیی،
له م ژوور ده، ته نانه ت جیگه ی ته خته خه ویکیش به زه حمت
ده بیت ه وه؛ که سیک چو ن ئه توانیت له وه ها شوینیکا
بژی؟"

"به لام بۆچی ئه بیت تییدا بژی! ئو ته نیا شوینیکي
ده ویت، تییدا بخه ویت... ئو له نزیک شوینی دانیشتنی
په نجه ره که وه ئه ژی."

"کام شوینی دانیشتنی په نجه ره یه؟"
"ئمه یانی چی؟ کام شوینی دانیشتنی په نجه ره یه؟"

خوت نىشان دەدەيت، وەك ئەوئەى نەزانىت! ئەو دانەپەى
ناو ھۆلەكە. ئەو لەوئىدا دادەنىشىت و دروومان دەكات،
ياخود كارىكى دى ئەنجام دەدات. بەلام لەوانەشە لەسەر
كورسىيەك دانىشىت؛ ئەو كورسىيەى خۇى ھەپە... ھەرۈەھا
مىزىكىش و ھەندى كەلوپەلى تىرىشى ھەپە.
"بەلام ئەو كەسە كىتە؟"

"پىناوئىكى باشە، پىناوئىكى ژىر و دىيادىدەپە. خواردنى
بۇ ئامادە دەكەم، تەنھا سى پۇبلى زىوى لى وەرەگرم
بۇ ھەر مانگىك، لە بەرامبەر خواردن و شوئىنى
ھەوانەۋەكەى..."

لە كوتايىدا، پاش ھەولنىكى زور، ئەو ھەم بۇ دەر كەوتىو،
كە پىناوئىكى تەمەندار قەسەى لەكەل ئەگرافىنا كىرەو، تا
ھەرچۇنىك بوو، قايىل بىت بەۋەى وەك كىچىيەك لە
چىشتخانەكەيدا بىت.

كاتىك ئەگرافىنا بىرۈكەپەك بەتباياتە سەرىۋە،
دەبوو ئەو شتە جىيەجى بىكراپە؛ بەپىچەۋانەۋە، دەمزانى
ناھىلىت ھەر وا بەئاسوودەپى لى دانىشم، تا نەگات بەو
شتەى خۇى مەبەستىتى. لەو دۇخانەى كاتىك شتەكان
بە پىچەۋانەى خواستى ئەو بىرۈشتەبا، ئەو دەستبەجى
لە جۇرىك لە پىشخواردنەۋە رۇدەچو، ئىجگار غەمبار
دەبوو، بۇ ماۋەى دوو يان سى ھەفتەش بەردەوام
بەم شىۋەپە دەماپەۋە. لەو ماۋەپەى واى لى دەھات،

خواردنه که هه میسه بۆگه نی ده کرد، جلوبه رگ دیار
 نه ده ما، عه رده که پاک نه ده کرایه وه؛ به کورتی، هه موو
 شته کان له و ماوه یه دا ئه شیوا به سه ر یه کا. زۆر له میژ بوو
 په یم به راستی ئه وه بر دبوو، که ئه و ئافره ته که مدووه
 بیتوانا بوو له وه ی بریاریک بدات، یان دوا بریاری خوی
 بدات له سه ر ئه و بیرۆکانه ی له خودی بیرکردنه وه کانی
 خۆیه وه سه رچاوه ی ده گرت؛ ئه گه ر کاتیک پرووشی
 بدایه، به ریکه وت جوړیک بیرۆکه یان خواستی ده سترتن
 - به سه ر - شتیکدا، له و میشه که لاوازه یدا دروست
 ببووايه، به رگرتن له جیبه جیکردنی ئه و بیرۆکه یه ی یان
 ئه و خواسته ی زۆر به ساده یی واتای کوشتنی ئه و له
 پرووی ده روونییه وه بۆ ماوه یه ک. به م شیوه یه بۆ ئه وه ی
 منیش ته نیا میشکی خۆم ئاسووده بکه م، ده سته جی به
 پیتشیناره که ی قایل بووم.

پیم وت:

"ئایا ئه م که سه هیه نه بیت پیناسیک، گوزه رنامه یه ک،
 یان هه رشتیکی تری له م بابه تانه ی هه یه؟"
 "ئهی چۆن نییه تی؟ به دلنیا یییه وه هه یه تی. پیاویکی
 باشی وه ک ئه و... پیاویکی دنیا دیده ی وه ک ئه و، گومان ی
 تیدا نییه هه موو ئه و شتانه ی پییه، که پیویسته پیی بیت.
 به لیتیشی داوه، مانگی سی رۆبلم بداتی."

دژینگى راستگى

سه رله به يانينى پوژى دواتر، كړيچيپه نويپه گه مان له
كوخته ساده و چوله كم دهر كهوت! به لام دهر كهوتنى
ئو، هيچ نه بووه مايه ي بيزاريم... به پيچه وانه شه وه،
به شيويه ك له شيوه كان دلخوشي كردم، من زور
گوشه گيرانه و ژيانينكى سوفيانه ئه ژيم، نزيكې هيچ
ناسياوېكم نييه، زور به كه ميش له مال دهر دهچم، ده
ساليك ده بيت ژيانينكى سوفيانه ده ژيام، ته نانه ت به
شيويه كي سروشتى خووشم به و گوشه گيريپه وه
گرتبوو. له گهل ئه وه شدا، ده يان پازده سال، يان زياتر،
له هه مان ته نهايي له گهل كه سيكي وهك ئه گرافينا و له
هه مان خانووشدا، هه ر به راستى ديمه نيكى زور دلته نگه ر
بوو. هه ر له بهر ئه وه، ئاماده بوونى مروثينكى تر، مروثينكى
بى زيان و هيمن له ماله كه دا، له ناو ودها بازودوخيكدا،
وهك ديارپيه كي به نرخ وايه، كه له ئاسمانه وه هاتبيت.

”ئه گرافينا راستى كرد؛ كړيچيپه كه مرويه ك بوو،
كه شتگه ليكي زورى له ژيانى خويدا بينيبوو. له رپى
گوزه رنامه كه يه وه دهر ده كهوت، كه ئه و سه ربازيكي
خانه نشينكراوه، له راستيدا، هه ر زوو كه لتي ورد
بوومه وه، ته نانه ت پيش ئه وه ي ته ماشاي گوزه رنامه كه شى
بكه م، خوم پهم به وه برد.

شتيكي تر كه هه ر به سه ير كردن بوم پوون بووه

ئەو ە بوو، دراوسىڭكەم "ئاستافى ئىفانىچ" سەر بە
باشترین جۆرى سەربازەكان بوو، بۆيە ھەر لە سەرەتاو ە
يەكترمان خۆش ويست، ئا بەم شىۋەيەش ئاشتى و
ئاسوودەيى پزايە ناو ژيانمانەو ە. باشترین شتیش ئەو ە
بوو، كە ئاستافى ئىفانىچ ھەندىك جار چىرۆكگەلى زۆر
خۆشى دەگىرايەو ە، زۆر جار پووداۋەكانى ژيانى خۆى
لە شىۋەي چىرۆكى سەرنجراكىشدا دەگىرايەو ە.

بە شىۋەيەكى گشتى، بوونى چىرۆكىژىكى لەم
شىۋەيە، لەم ژيانە جازكەر و وشكەي مندا، بەراستى
و ەك گەو ەرىكى بەنرخ بوو.

جاريكيان بە ھۆى پووداۋىكەو ە كە پووى دا،
چىرۆكىكى بۆ گىرامەو ە، كە بەراستى كاريگەرييەكى زۆر
قولى كرده سەر دل و دەروونم.

جاريكيان كە وا پووى دا بەتەنھا خۆم لە مالەو ە بووم،
دواى ئەو ەي ئاستافى و ئەگرافينا بۆ ھەندىك كارى خويان
چووبوونە دەرەو ە، لەناكاو گويم لە دەنگى پىي يەكىك
بوو خۆى كرد بە مالەكەدا. ھەستم كرد ئەو ە كەسىكى
يىگانە يىت؛ بۆيە گورج لە ژوورەكەم وەدەر كەوتم، خۆم
كرد بە دالانەكەدا و پياۋىكى بەژنكورتىم بەرچاۋ كەوت،
سەرەپاي ئەو ەي كەشو ەواكەي زۆر سارد بوو، كەچى
جلىكى زۆر تەنكى بەبى پالتو لەبەر دابوو.

“چیت دهوئیت، براکه م؟”

“ئایا فرمانبهری میری، “ئه لکساندرؤف” لیره ئه ژی؟”
“برای گچکه؛ هیچ که سئیک به م ناوه وه لیره ناژی،
پوژنکی خوش.”

“به لام دهرگاوانه که پئی وتم لیره ئه ژی!”
به م شتیوهیه سهردانکه ره که وای وت، زور به وریایی
به ره و لای دهرگا که دهکشایه وه.
“فهرموون، فهرموون، برا گچکه؛ لیره برون!”

دهستبه جی پوژی دواي ئه وه، پاش نانی شتیوان، له
کاتیکدا ئاستافی ئه و پالتویه ی بۆ هینامه وه که بردبووی
بۆم بدووریته وه، جاریکی تریش گوئیستی دهنگیکی نامۆ
بوومه وه له ناو دالانه که دا. دهرگا که م کرده وه. به لام چی
بینیم! هه مان ئه و پیاوه بوو، که پوژی پیشتر هاتبوو،
به هیتواشی و له بهرچاوی خۆم چاکه ته که می له سهر
ره فه که داگرت، کردییه بنبالیه وه و به خشکایی بۆی
دهر چوو.

له ته وای ئه و کاته دا ئه گرافینا له ناو دهرگای موبه قه که
به پئوه وه ستابوو، به ده می داچه قیو و واقعی و پرماوه وه
ته ماشای کابرای ده کرد، وا دهر ده که وت توانای ئه وه ی
نه بوو بیت له شوینی خۆی ببزویت و پالتوکه رزگار بکات.

بەلام ئاستافى ئىفانىچ بەخىرايى شوين دزەكە كەوت،
بەلام پاش ماوەيەكى كورت، بە ھەناسەبركى و شەكەتى
و دەستى خالىيەو ھەرايەو. دزەكە لە چاوترووكانىدا
ديار نەما، ھەك ئەو ھى زەوى قووتى دابىت.

وتم:

"بەراستى ئەمە شتىكى زۆر خراپە، ئاستافى ئىفانىچ.
ئەو ھى باشە پالتۆيەكى ترم ھەيە، ئەگىنا ئەو چەپەلە ھەر
بەيەكجارى رەنجەرۆى ئەكردم."

بەلام ئاستافى، وا ديار بوو ئەو پوداوە زۆر كارى
تى كردىت، كاتىك لىي ورد بوومەو، ھەرچى سەبارەت
بە دزىيەكە بوو، لەبىرم چوومەو. نەيئەتوانى خوى
ھىمن بکاتەو. پوداوەكە زۆر كارى تى كردبوو. ھەر
تاوناوئىك دەستى لە کارەكەى ھەلدەگرت و سەرلەنوئى
دەستى دەکردەو بە باسکردنى ئەو ھى چۆن ھەموو
شتىك پووى دا، لە چ شوينىدا پادەستابوو، لە كاتىدا
تەنھا دوو ھەنگاوىك چاکەتەكەم لىو ھى دوور بوو و چۆن
لە بەرچاويدا دزراو، ۋە تەنانەت چۆن دەستەوسان بوو
لەو ھى دزەكە بگريت. پاشان دووبارە بىدەنگ دەبوو و
سەرلەنوئى دەستى دەکردەو بە کارەكەى، پاش تۆزىك
ئەو ھىستا و سەرلەنوئى وازى لە کارەكەى ئەھىنايەو،
چاوم لىي بوو چوومەو خوارەو بۆ لای دەرگاوانەكە، تا

پيئي بليت چي پروي داوه، سهرزهنشتي بکات له سهر
ٺهوهي به پيئي پټويست ٺاگاداري خانووه که نابيت، هر
دزيک بيه ویت، ٺه توانيت به ٺاساني هه ستيت به کاري
دزيکردن له مالهدا. پاشان گهرايه وه و دهستي کرد به
لومه کردني ٺه گرافيناش. پاشان سهرله نوې دهستي به
کاره کهي ده کرده وه و له ژير ليووه وه بو ماوهيه کي دريژ
هر خهريکي بوله بول بوو... چون دهکريت شتي وا پرو
بدات... "ٺه و ليړه دا بوو... منيش ريک له ويډا بووم... له
به رچاومدا بوو، هه مووي دوو هه نگاويک ليمه وه دوو
نه بوو، که چي زور به ٺاساني تواني چاکه ته که ببات و
به ٺاساني خوي قوتار بکات له دهستم... ٺيتر بهم شيويه
هر به رده وام بوو لهم بوله بوله له ژير ليووه وه. زور
به کورتي، له گهل ٺهوهي ٺاستافي ٺيفانوڅيچ دهيزاني چون
هه ستيت به راپه راندني هه نديک کار، به لام له سهر شتي
پروپوچ زور دهرويشت.

ٺيواره، له کاتيکدا چايه کم پيشکesh دهکرد، پيم وت:
"ٺه زاني ٺاستافي ٺيفانوڅيچ، ٺه و دزه چاک خوي
له دهستمان قوتار کرد."

خوي له راستيدا من بهم قسهيه ٺه مويست واي
لي بکه، که دووباره چيروکي چاکه ته دزراوه کهم
بو بگيريتيه وه. ٺه چيروکه به هوې ٺهوهي که ٺهونه

گىرېابوويەو، شىۋەيەكى زۆر پىكەننىئامىزى ۋەرگرتىبوو.
 "بەلى، خۇي قوتار كىرد لەدەستمان، گەورەم. بەراستى
 ئەو پووداۋە منى زۆر توورە كىرد، ھەرچەندە ئەۋەي
 دىزرا، مولكى مەنىش نەبوو، ھەر لەبەر ئەمەش پىم وايە
 ھىچ شىتەك لەم دىنبايە ھىندەي مەۋقە دىز چەپەل و ناھەز
 نىيە. ئەوان ئەو شتەت لى ئەدىن، كە تۆ بە ئارەقەي
 ناۋچاۋانت رەنجەت لەگەلدا كىشاۋە بۆ بەدەستەيتانى...
 كاتىك و وزەيەكى زۆرت بەكار بىردوۋە بۆي... چەند
 بوۋنەۋەرىكى قىزەۋنە! كە بىرى لى دەكەمەۋە، ھەست
 بە تەنگەنەفەسى دەكەم، ھەست ئەكەم خەرىكە ئەخنىكىم...
 ئۆف! ھەست بە تورەيىيەكى زۆر دەكەم... بەلام پىم بلى،
 گەورەم؛ تۆ ۋا دەر ناكەۋىت ھەر بەداخىش بىت بۆ ئەو
 شتەي لەدەستت داۋە؟"

"بۆ نا، ئاستافى ئىقانىچ؟ مەۋقە پىي خوشە شتەكانى
 بە دەستى خۇي بسوۋتەيت، ۋەك لەۋەي بەيلىت دىك
 بىت و بىاندزىت. بەراستى ئەمە بىزاركەرە، مەۋقە توورە
 دەكات!"

"ۋايە، راست دەكەيت، ئەمە بەراستى بىزاركەرە،
 شىتەك ھەيىت و لىت بدىن. بەلام لەگەل ئەۋەشدا، دىز تا
 دىز كەۋتوۋە... بۆ نمۇنە، گەورەم، جارىكىيان مەن بە ھۆي
 پووداۋىكەۋە دىكى راستگۇم ناسى."

"چۆن شتى ۋا دەيىت؟ دىكى راستگۇ؟ ئاستافى

دزیکى راستگو

ئىفانىچ، چۆن دىكرىت دزىك راستگو بىت؟
"بىنگومان گهورىم. قىسكەى بەرىزتان دروسته، دزىك
ناتوانىت مرويهكى راستگو بىت. هرگىز شتى وانەبووه...
بەلام من تەنيا وىستم بلىم ئەو بەراستى مرويهكى
راستگو بوو، يان بلىين ئەو لە پروانگەى منەوه وادەر
دەكهوت، سەربارى ئەوهى دزىشى كرد. بەراستى زۆر
بەزەيىم پىيدا دەهاتەوه."

"ئاستافى ئىفانىچ، ئەتوانىت بۆم باس بكەيت ئەمە
چۆن پرووى دا؟"

"رېك دوو سال بەر لە ئىستا پرووى دا. لەو كاتەدا
بوو، كە من كارى خزمەتكارىم دەكرد، ئەو بارۆنەى
من خزمەتم دەكرد، پىشبینى ئەوهم لى كردبوو. بەو
زووانە كۆشكەكەى بەجى دەهیللەت و دەروات بۆ سەر
زەویوزارەكەى. بۆیه لىم پروون بوو، كە بەو زووانە
بىكار دەبم. مەگەر هەر خودا بۆ خوشى بزانیت كەى
كارىكى ترم دەست دەكهوتەوه؛ بۆیه بەم شتووه پرووى
دا، پۆژىك خۆم كرد بە مەىخانەىەكدا و چاوم بە كەسىكى
ناومىد و بەدبەخت كهوت بە ناوى "ئىمیلیان" كاتى
خوى بۆ ماوهیهك لیرهولهوى خزمەتى كردبوو، بەلام بە
هوى ئەوهى هەمیشە سەرخۆش بووه و ئالووده بووه
بە مەىخواردنەوهوه، هەر لەبەر ئەوه لەسەر كارەكەى
دەر كرابوو. چ بوونەوهرىكى لىنەهاتوو و بىكەلك بوو!

هر چیه کی به رده ست بکه وتایه، له بهری ده کرد. هندیکی
 جار ته نانهت سهرم له وه سوور دهما و له خوم ده پرسې
 تو بلنی له ژیر نه و پالتو شړه یدا کراسیکی له بهردا بیت
 هر چیه کی به رده ست بکه وتایه و دهستی پی رابگه شتایه
 نه وه بی یهک و دوو دهیفرؤشت و پاره کەشی دها بل
 مهی. به لام له گهل نه وه شدا، نه و که سیکی ناژاوه چی
 نه بوو. نوو... نه خیر... نه و به راستی که سیکی خوینشیرین
 ریکوپیک، زور میهره بان و زور خوشه ویست بوو لای
 هه مووان. هر گیز داوای هیچ شتیکی له هیچکس
 نه ده کرد. بویه نه گهر مرؤف ویزدانی زیندوو بیت...
 ببینیت که سیکی هه ژار بو چورپیک مهی خه ریکه گیانی
 دهر ده چیت، ئی گومانی تیدا نییه بی نه وهی خوشی داوای
 بکات، ههستی مرؤفبوونت پالت پیوه دهنیت بوی بکریت
 نا بهم شیوهیه بووین به هاورې، نه ویش خوی کو
 کرده وه، هر وهک چوون تووله یهک که خواردنی بدهیتی،
 ئیتر نه که ویته کلکه له قی بووت و بو هه رشوینیک برؤیت،
 شوینت ده که ویت، نه ویش وهک تووله یهک بو هه رشوینیک
 برؤشتمایه، شوینم ده که وت. هه موو نه مانهش ته نها دواي
 یه کهم یه کترینیمان رووی دا.

"به دلنیا یییه وه، نه و شه وه له لام مایه وه؛ چوونکه
 گوزه رنامه که ی هیچ کیشه یه کی تیدا نه بوو، خوشی
 له که سیکی خراب نه ده چوو. به لام شه وی دواتریش،

ھەر ناچار بووم پئی بدهم لام بمینیتیه وه... پوژی
 سییه میش، ته وای پوژده که به پیوه له نزیك په نجه ره که
 وه ستابوو، ماله که ی به جی نه هیشت و به دانیاییه وه ئه و
 شه وهش ھەر مایه وه. ئی منیش بیرم ده کرده وه و له
 دلی خۆمدا ده موت، 'سهیر که، چۆن ئهم که سه زۆری له
 خۆی کردوو و هانای بۆ تو هیناوه. پیویسته له سهرت
 خواردن و خواردنه وه ی پیشکesh بکهیت و لای خۆت
 دالده ی بدهیت. هه موو ئه و شته ی ئه و پیاوه هه ژاره
 پیویسته تی، که سیکه که دهرده لی له گه لدا بکات! ھەر
 زوو بۆم دهر که وت که پیشتریش خۆی کو کردبووه و
 چووبوو له ی که سیکی تر، ھەر وه ک چۆن ئیستا هاتبوو
 بۆ لای من؛ به یه که وه خواردبوویانه وه. به لام ئه و که سه ی
 تر به هۆی رووداویکی ته مومژاوی و پرئازاره وه گیانی
 سپاردبوو.

”من بیرم ده کرده و بیرم ده کرده و، به خوم ئهوت
چ شتیک پیویسته بیکه له گه لیدا، تا کو و له خومی دوور
بخه مه و و ئیزنی بدهم. به راستی ئه موست له خومی
دوور بخه مه و... به لام ویزدانم، پی پی نه دده دام. زور
به زهیم پیدایا دهاته و، ئه و چ بوونه وهریکی به دبه خته،
غه مگینه. زور نه گبه تیشه! ئه و گه مژه یه خو بشمریت،
داوای هیچ شتیک له هیچ که سیک ناکات، ته نها به هیمنی
داده نیشیت و راسته و خو له چاوانت دهروانیت. ریک

وھك تۈولەسەگىكى بەئەمەك، كە بىرۋاي تەۋاۋى بە
خاۋەنەكەى ھەيە و بە چاۋى پىرەزەببەۋە ئەرۋانىتە
چاۋى خاۋەنەكەى. ئا بەم شىۋەيە، خوارىنەۋە ئەتۋانىت
پىۋا لە بن بەيىت.

”بۆيە بە خۆم ئەۋت، باشە، گرىمان وا پىشم وت
ئىمىليان، لىرە بچۆرە دەرى؛ تۈ ھىچ شتىك، ھىچ كارىكت
نىيە لىرە تا بىكەيت، تۈ بۆ لاي كەسىكى ھەلە ھاتۋى؛
بەم زوۋانە ھىچ شتىكم نامىنىت تاكوو خۆشم بىخۆم،
ئىتر چۆن پىت وا ئەيىت خوارىنىك ھەيىت دەرخواردى
تۋى بدەم؟“ ھەۋلەم دەدا بىيەتمە پىش چاۋى خۆم، كە
دەيىت چى بىكات دۋاى ئەۋەى ھەموو ئەم شتەنەى پى
دەلىم.

”ئەتۋانى ئەۋ دىمەنە بىيىنم، كاتىك بۆ ماۋەيەكى
درىژ لىم دەرۋانىت و دۋاى ئەۋەى گۈيىستى ھەموو
شتىك دەيىت لە من، بى ئەۋەى لە تەنھا وشەيەكىش
تىگەيشتىت؛ لە كۆتايىدا نازانم ئەۋ چۆن لەمە تىدەگات،
كە من ئەمەۋىت لىتى، ئەمەينايە پىش چاۋى خۆم،
كە چۆن لە شوينى دانىشتى بەردەم پەنجەرەكەۋە
ھەلدەستىت و دۋاى ئەۋەى تىدەگات لەۋەى كە وتم،
پىياسكە بچكۆلەكەى ھەلدەگرىت و ئىستاش ھەر ئەلىنى
لە پىش چاۋمدايە و ئەيىنم... پىياسكەيەكى چلكن و پىر
لە كۈن بوو، چۈرگۈشەى سوۋرى تىدا بوو، ھەمىشە

لەگەل خۇيدا ھەلى دەگرت بۇ ھەرشوئىنىك بېرۇشتىبا،
لەبەر چ ھۆكارىك ھەلى دەگرت، مەگەر بەس خودا بۇ
خۇى بزانىت بۇچى، ئەمەيتايە پىش چاوى خۇم، كە پالتۇ
دېراۋەكەى رېكوپىك ئەكات، بۇ ئەۋەى تۈزىك لەبەرىدا
رېكوپىكتەر دەر كەۋىت و ھەروەھا بۇ شارەنەۋەى ئەو
ھەموو كۈنەشى كە لە پالتۇكەيدا بوو، چونكە ئەو
بەراستى مۇۋىكى زۆر ھەستناسك بوو! ئەمەيتايە پىش
چاوم، كە چۆن دەرگاكة دەكاتەۋە و پاشان فرمىسك لە
چاويدا قەتەس دەمىنىت، ئاورم لى ئەداتەۋە و بە چاوى
گرىانەۋە بەرەو دەرەۋە دەپوات.

”باشە، دەكرىت رې بە پىاۋىك بدرىت، تا بەتەۋاۋى
لەناو بچىت؟ بۇيە لە ناخى دلمەۋە بەزەيىم پىيدا ھاتەۋە؛
بەلام لە ھەمان كاتا بىرىشم لەۋە دەكرەۋە و دەمگوت،
’باشە ئەى خۇم چى؟ ئايا دۇخى من لە دۇخى ئەو
خراپتر نىيە؟’ بۇيە بە خۇم و ت:

’زۆر باشە، ئىمىلىيان، پىناچىت بۇ ماۋەيەكى درىژتر
بە مىۋانى لەلاى من بىمىنىتەۋە؛ بەم زوۋانە خۇشم
دەبىت ئىرە بەجى بەيلىم، ئىتر بەم شىۋەيە جارىكى
دى ناتوانىت من بدۇزىتەۋە. بەلى، گەورەم، بارۋنەكەم
ھەر زوۋ بەرەو زەۋىوزارەكەى رۇشت، لەگەل خۇشىدا
سەرجهم دانىشتۋانى مالەكەشى برد، ئەو پىش ئەۋەى
بىرۋات، پىيى راگەياندىبوم كە زۆر بەباشى رازى بوۋە

لە خزمەتەكانم، بەوپەرى خوشحالىيەو دواى ئەوھى
ئەگەر پیتەوہ بۆ پایتەخت، ئەمخاتەوہ سەر کارەكەى خۆم.
بارۆنەكەم چەند پیاوئىكى باش بوو، بەلام ھەر ھەمان
سال گيانى سپارد.

”بەلى، دواى ئەوھى ھاوھلى بارۆنەكەم و خیزانەكەيم
کرد و بەرپىم كردن، كەلوپەلەكانم كۆ كردهوہ و لەگەل
ئەو برەپارە كەمەى پاشەكەوتم كردبوو، پۆشتم تا لەگەل
ئەو پیريژنە بژىم، كە پيشتر ئەمناسى، سووچى ئەو
ژوورەم لى بەكرى گرت، كە خۆى بۆى خالى كردبووم.
ئەو خانمە پیرە پيشتر وەك دايەن لای ھەندىك مالى
دەولەمەند كارى كرىو، بەلام بە ھۆى ئەوھى چووبوہ
تەمەنەوہ، خانەنشینیان كردبوو.

”بۆیە بە خۆم وت، ’زۆرباشە’ خودات لەگەل ئیمیلیان،
ئەى ھاوړیکەم، ئیستا چیدی ناتوانیت بمدوزیتەوہ...!
بەلام برۆا ئەكەیت، گەورەم؟ كاتىك لای ئیوارە كە لە
سەردانى یەكێك لە ناسیاوہكانم بووم، كە بریک پارەم لا
بوو ئەبووايە بمدایەتەوہ، بەلام كە گەرامەوہ، كى بیینم و
چى بیینم! ئیمیلیانم بینى! برۆام بە چاوى خۆم نەدەکرد،
بەھیمنى لەسەر سندوقەكەم دانیشتبوو، ئەو پریاسكە
چلكنەش كە چوارگوشە سوورەكانى تیدا بوو، لەتەنیشست
خۆیەوہ دای نابوو. خۆى لە پالتو ھەزارانە شەرولەكەیدا
پىچابووہوہ و چاوہروانى ھاتنەوہى من بوو بۆ مالەوہ.

پیده چوو ته و او ههستی به بیزاری و ته نیایی کرد بیت، هر
له بهر ئه وه کتییکی ویرد خویندنی به قهر د له پیریژنه که ی
خاوه نمالم و هر گرتبوو. به لام ئه وه ی مایه ی پیکه نین بوو،
ئه وه بوو، کتیه که ی هه لاوگی راو گرتبوو به دهستی وه. له
کو تاییدا شاد بوو به گه رانه وه ی من!

”من که ئه وم بین، ده م داچه قی و به هه ردوو
دهستی کرا وه وه و به سه رسنو و پمانه وه، به خۆم و ت،
’ئاستاقی، رینگه ی ده ر باز بوونت نییه له م کابرایه...! باشه
بو هر له سه ره تا وه ده رم نه کرد و هه موو شتیک کو تای
پی به یتیم؟ باشه ئه و پیده ماغیه چی بوو، که کردم و وتم
گوزه رنامه ت پییه، ئیمیلیان؟“

”جا به م شیوه یه که بو تان ده گیرمه وه، گه وره م، دانیشتم
و بو تاو یک دهستم کرد به بیر کردنه وه و تاو و تو یکردنی
ئه م ئاریشه یه له میشکی خۆمدا؛ ئه و پرسیاره م له خۆم
کرد: ئایا به راستی ئه م گه مژه یه به و شیوه یه بو ته هو ی
ئه وه ی جیگه به من لیژ بکات؟“

”پاش ئه وه ی به باشی هه لسه نگاندنم بو کیشه که کرد،
گه یشتم به و بر وایه ی که له راستیدا هه بوونی ئه و لیتره
یه جکار به و شیوه بیزار که رهش نییه. بگره بو هاوده میش
که سیتی خراب نییه.“

”به لی، بیگومان، به خۆم و ت: (ئه و ته نها پیویستی
به بریک خواردنه به لام بری ئه و خواردنه چهنده، که

ئەو ئەيخوات؟ ھەندىك نان لە بەيانىاندا لەگەل تۆزىك
 پىازدا، بۇ ئەو ھى تۆزىك تاموچىژ بدات بە خوارىدەنەكە،
 يان ھەرشىتىكى تر، ئەگەر ھەبوو. بۇ نىو ھەروانىش، ھەر
 بە ھەمان شىئو ھەندىك نان و پىاز، بۇ ئىوارەش، پىاز
 و نان لەگەل ھەندىك مەى لە جۆرى "كەئاس" ئەگەر
 بەرىكەوت ئىوارەيەكىش ھەندىك شۆرباى كەللەرممان
 ھەبوو، بەم شىئو ھەرووكممان تا بىنەقاقامان پىر
 دەكەين لە خوارىدن و خوارىدەنەو. من خۆم كەسىكى زۆر
 كەمخۆرم، ئى ئىمىلىيانىش لەبەر ئەو ھى كەسىكى مەيخۆرە،
 ئەو ئەگەر خوارىدەنىش بخوات، بە دىنىيەو ھەرىكى زۆر
 كەم دەخوات، رەنگە ھەر نەشىخوات، ئەو بەس قۇدگای
 ھەبىت، ھىچى ترى ناوئىت. بەلام بە خۆم ئەوت، 'وا
 بىروات، خۆى بە مەيخوارىدەنەو لەبن دىنىت. بۆيە ئەو
 بىرۆكەيە خۆى خزانە مەشكەو ھەو بە خۆم وت: 'باشە
 ئەگەر بەرپىرسىارىتى ژيانى ئەم كابرایە بە جۆرىك لە
 جۆرەكان لەسەر شانى من بىت و ئىمىلىان بەم دۆخەى
 ئىستايەو ھەمىت، ئەو ھەرگىز ناتوانم لە خۆم خۆش
 ھەم، بۆيە پىويستە من ھاوکارى بكەم. بىرىارم دا لەمەودوا
 ھەك باوكتىكى خۆبەخش ھەم بۆى. ئەبىت بىخەمەو ھەسەر
 پىيەكانى خۆى، ئەبىت لەم ئالوودەبوونەى رىزگارى بكەم،
 ئەبىت واى لى بكەم، مەيخوارىدەنەو ھەلا بىت و خۆى بە
 شتى بەسوودەو ھەرىكەت بەرى مەيخوارىدەنەو.

له دلی خوځمدا وټم 'ته نیا که میځ چاوه ری بکه، ئیمیلیان...
ده بینیت... چوڼ پوځ ده که مه وه به بهرتدا دووباره، وات
لی ده که م ژیان واتایه کی نویی هه بیت له لات.

"بویه وټم پیی ئه لیم، 'زور باشه، ئیمیلیان. له گهل
من بمینه ره وه، به لام له مرؤ به دواوه، پتویسته گوپرایه لی
فه رمانه کانم بیت!'

"به لی، بیرم کرده وه و به خوځم وټ، هه ندیک کاری
فیر ده که م، به لام یه کسه ر نا، ریی ئه دهم سه ره تا هه ندیک
که یف و شادیی خو ی بکات، منیش هه ول ئه دهم له و
ماوه یه دا که لیږه یه، ئه گه ریم تا بزانه چ کاریک ئاسان و
گونجاوه و له گهل توانای راسته قینه ی ئه ودا یه ک دیته وه
و له عۆده ی دیت.

"له بهر ئه وه، گه ورهم، پتویسته ئه وه بزانه، که پیاو
ئه بیت توانا کانی گونجاو بیت بو ئه و کاره ی ده تانه ویت
بو تان ئه نجام بدات... چونکه ئه گه ر به پیچه وانه وه بیت،
ئه نجامه که ی نه کردنی کاره که ده بیت، یاخود کاره که به
ریکوپتیکی و به پیی ئه وه ناچیت به ریوه، که تو چاوه پروانی
ده که یت. هه ر له بهر ئه م هوکاره، به شیوه یکی نه یتی
بی ئه وه ی خو ی ئاگادار بیت که چاوه دیری ده که م،
ده ستم کرد به سه رنجدان و لیکولینه وه یه کی ورد له سه ر
سه رجه م هه لسوکه وټ و جموجووله کانی. به لام برپا بکه ن
گه ورهم، ئه و ئیمیلیانه که سیکی زور بیته واکه ر بوو! له

سەرەتادا ھەولم دا بە قسەى نەرم و خوش بېھىنمە ژىر بار. بەم شىۋەيە من ھەر بەردەوام بووم لەگەلیدا، بە پىشەكەشکردنى ئامۇژگارىي بەسوود و وتەى باش. پىم دەوت، 'گوى بگرە، ئىمىليانى ئازىز، پىۋىستە تۆزىك بىر لە خۆت بکەيتەوہ... تۆزىك گرنگى زياتر بە خۆت بدەيت... پىۋىستە کارىك بکەيت، دەست لەم تەممەلىيەت ھەلگرە، باشتەرە تۆزىك خۆت كۆ بکەيتەوہ، دەستىك بە خۆتدا بھىنە، واز لەم مەيخواردنەوہيە بھىنە. توو خوا تەماشاي خۆتت کردووە، شېروشىتالت ھاتۆتە دەرى. تەماشاي پالتۆ دراوہكەت کردووە، لە بىژنگ نەيىت لە ھىچى دى ناچىت! ئەمە شتىكى باش نيە، ھاوړىكەم، نازانم كەى ھىيتەوہ ھۆشى خۆت و تۆزىك بىر لە خۆت ئەكەيتە و بە خۆتا ئەچيتەوہ و واز لەم بىسەرۋبەرەيىيەكەى ئىستات دەھىنيت. بۆيە پىم وايە ئىتر كاتى ئەوہ ھاتووە، دەستىك بەسەر بارودۆخى خۆتدا بھىنيت."

"ئىمىليان"ى بەدبەخت سەرى خۆى داخستبوو، بەوردى گوىى لە وردودرشتى قسەكانم گرتبوو بى ئەوہى چركەى لىۋە بىت. ھاوړى چارەرەشەكەم كاتىك مەى تەواو كارىگەرىي خۆى لەسەر دادەنا و مەستى دەکرد، چىتر زمانىشى لە گو دەكەوت و تاقە وشەيەكيش چىيە، بە جوانى نەيئەتوانى دەرى بېرىت. بۆ نموونە، كاتىك تۆ باسى خەيارت بۆ دەکرد، ئەو لە وەلامدا دەيگوت

فاسؤليا. گويى لى گرتبووم... گويى لى گرتبووم بؤ
ماويهكى دريژ، پاشان ئاخىكى زور قوولى هه لکيشا...
ليم پرسى:

”بؤچى ئاخ هه لده کيشيت، ئيميليان؟“

”هيج نييه، ئاستافى ئيفانيچ، شتيكى هينده گرنگ
نييه، بؤيه خوتان زور نيگه ران مه کهن. تهنه له بهر ئه و
پووداويه، که ئه مپو بينيم، ئاستافى ئيفانيچ، ئه مپو دوو
ئافرهت بوو به شهريان له سهر شه قامه که. يه کيک له و
ئافره تانه بى ئه وهى مه به ستى بيت، سه به ته تووترکه کهى
ئو ئافره تهى ترى قلوب کرده وه، که به سهر شانیه وه
بوو.“

”ئى پاشان چى پووى دا؟“

”پاشان ئه و ئافره تهى سه به ته تووترکه کهى که وتبووه
خواره وه و تووترکه کهى په رشوبلاو ببؤه وه، به زور پرى
کرد به سه به ته تووترکه کهى ژنه کهى تر دا و له ده ستى
هه لپريوان، ئه و نهک هه ر فريى دايه سهر عه رده که،
به لکوو هه مووشى به پييه کانى فليقانه وه به سهر يه کا.“
”باشه، ئه مه چ گرنگيه کى هه يه، چ شتيكى تيدايه؟“

له دلى خومدا وتم ”ئاخ...! ئيميليانى به دبه خت،
وا بزائم به هوى ئه م مه يه نه فره تيه وه ژيرى خوشت
له ده ست داوه!“

دووبارە ئىمىليان وتىەو:

"ھەرۈھە ئەمىرۇ بارۋىنىكىشىم بىنى، كە دراۋىكى
كاغەزى لى كەوت لەسەر شەقامى (گۈرۈخۇ... نا... نا...
پىم وا بىت شەقامى سادۇقا بوو...) جووتيارىك ئەو دراۋە
كاغەزىيە بىنى، كە لە بارۋنەكە كەوت، وتى، "بەختى
خۇم،" بەلام لەۋلاۋە جووتيارىكى تىش بىنىبوۋى، وتى،
نەخىر، ئەو "بەختى مە!" "چونكە مە سەرەتا چاۋم پىي
كەوت، كە لىنى كەوت..."

"زۆر باشە، ئىمىليان، ئى، چى پوۋى دا؟

"ئى، ئاستافى ئىفانىچ ھەردوۋ جووتيارەكە كەوتنە
سەرۈگۈيلاكى يەكتىرى، بوو بە شەرىك ھەر مەپرسە...
بەلام پۇلىسىك كە لەو شوپنە نىك بوو، ئەۋىش ئاگای
لە پوۋداۋەكە بوو، دراۋە كاغەزىيەكە ھەلگرتەۋە
و كەپاندىيەۋە بۇ بارۋنەكە، ھەرەشەشى لە ھەردوۋ
جووتيارەكە كرد، كە پاپىچيان دەكات بەرەۋ زىندان، لەسەر
ئەۋەى پىشۋىيان دروست كردوۋە لەسەر شەقامەكە."
"زۆر باشە، بەس پىم ئالەيت ئەمە چ سوۋدىكى ھەيە؟
ئەيىت چ گرنگىيەك يان مەترسىيەك ھەيىت لەم باسەدا؟"
"ئى ھىچ شتىكى ۋەھى تىدا نەبوۋ ئاستافى ئىفانۋىچ...
بەلام ئەو پوۋداۋە بوۋە ھۆى ۋەپىكەننەيتانى خەلكى
ئەو كوزەرەى شەرەكە تىا پوۋى دا."
"ئاخخ... ئىمىليان! باشە خەلك كارىيان چىيە بەم

شىتانهۋە؟ تۇ رۇخى ھەمىشەيىت ئەفرۇشىت لەپىناۋ
دروايكى ئاسنى بىبايەخدا. ئەزانى ئىمىليان، ئەمەۋىت
شىتىكت پىن بلىم:

"ئەتەۋىت چ شتىكم پىن بلىت، ئاستافى ئىفانىچ؟"
"ئەمەۋىت پىت بلىم كە باشترە خۇت خەرىك بىكەيت
بە كارىكەۋە... بەراستى لەسەرتە وا بىكەيت. ئەمە بۇ
سەدەمىن جارە، كە پىت دەلىم پىۋىستە ھىچ نەبىت
تۈزىك بەزەيىت بە خۇتدا بىتەۋە!"

"بەلام ئەبىت چ كارىك بىكەم، ئاستافى ئىفانىچ؟ نازانم
لەكۈنۈ دەست پىن بىكەم و ھىچ كەسىش ئامادە نىيە كارم
بداتى."

"ئاخر خۇت باشتر دەزانىت خەلك بۇ ئامادە نىيە كە
كارت بداتى! ھۆكارەكەي پۈۋنە، لەبەر ئەۋەي جەنابت
ھەمىشە سەرخۇشىت و خەرىكى خواردنەۋەيت... ئى
خەلكىش كەسىكى سەرخۇش بە چ دەردىكى ئەخوات."

بۇ ساتىك ئىمىليان ھىچى نەۋت، بەلام لەپىر دەستى
كردەۋە بە قسەكرىن:

"بەم بۈنەيەۋە، ئاستافى ئىفانۇقىچ، شتىكى ترم ۋەبىر
ھاتەۋە، كە ھەر ئەمىرۇ پۈۋى دا؛ ئەمىرۇ "فلاس" خاۋەنى

مەيخانەكەيان بانگ كرد بۇ بەرپۈەبەرايەتتى پۇلىس.
”بە چ ھۆكارىك بانگيان كردبوو، ئىمىليان؟“
”راستىيەكەي نازانم، ئاستافى ئىفانىچ بۇ چى بانگيان
كردبوو، بەلام پىم وايە پىويستيان پىي بوو، بۈيە
بانگيان كردوۋە.“

لە دلى خۇمدا وتم: ئاخ... ھىچ شتىكى باش پروومان
تى ناكات، ئىمىليان! ئەمە ھەموۋى باجى گوناھەكانمانە،
خودا لەسەرى سزامان دەدات!
گەورەم، تۆ پىم بلى، باشە مروڧ ئەبىت چى بكات
لەگەل مروڧىكى ۋەك ئىمىليان؟

با پىت بلىم گەورەم، ئىمىليان كەسىكى زور مەكرباز
بوو...! گوۋى لى ئەگرتىم، گوۋى لى ئەگرتىم، ھەتا ماندوو
دەبوو، ھەر تىبىنى ئەۋەى بگردايە كە خەرىكە وردەوردە
توورە دەبىم، پالتۆ شىرەكەى ئەيا بە شانىيا و ئەرۋشت لە
دەرەۋە ئەخەوت... تەۋاۋى رۆژەكەى لە دەرەۋە بەسەر
دەبرد و نەئەگەرپايەۋە بۇ مالەۋە، ھەتا ئەۋ كاتەى ھەستى
بگردايە توورەيىيەكەم دامركاۋەتەۋە... ئنجا دەگەرپايەۋە،
سەر لە ئىۋارانىش كە دەگەرپايەۋە، ۋەك بەگزا دەيەكى
سەرخۆش دەگەرپايەۋە بۇ مالەۋە. بەلام لەۋە تىنەدەگەيشتىم
چۈن مەيى دەست دەكەوت يان لەكوپۈە پارەى دەست

دهكهوت مهی پی بکریت، مهگەر هەر خودا بۆ خوی
بزانیت. چونکه بهدنیاییهوه من پارهم نهئیا پی، چونکه
ئهمزانی گەر پارهی بدهمی، ئهیدا به مهی...!

پیم وت:

"باش گوی بگره ئیمیلیان، ئیتر پیویسته واز له
خواردنهوه بهینیت. گویت لیمه؟ پیویسته چیتر مهی
نهخۆیتهوه و وازی لی بهینیت! جاری داهاتوو بهم
سهرخۆشییه بگهپیتهوه، دلیا به ریت پی ناهم بینته
ژوورهوه! ئهیت لهسهه قادرمهکان بخهویت."

دوای ئهمه بۆ ماوهی دوو رۆژ ئیمیلیان له مال وهدهر
نهكهوت. بهلام رۆژی سییه، خوی بۆ نهگیرا و بهدزییهوه
رۆشتبووه دهرهوه. ماوهیهکی زۆر چاوهپریم کرد، هەر
نهگهپایهوه، زۆر چاوهپیی گهپانهوهی بووم، کهچی هەر
نهگهپایهوه! به راشکاوی دانی پیدا ئهینیم، که جوریک
له ترس و دلهخورپه دای گرتیم؛ سههرهپای ئهوهشی که
خهفتهیکی زۆرم بۆ ئهخوارد. به خۆمم وت: ئهی هاوار،
چیم کرد لهو بهدبهخته!

وا بزانی ئهو داماوهم ترساند، ئهو بوونهوههره
بهدبهخته ئهیت بۆ کوی چووبیت، ئیستا لهکوی بیت؟
خوای گهوره. تۆ بلیی هیچی لی بهسهه نههاتیت تا

ئىستى! ئەو شەۋەش پاي بورد و ئەو ھەر نەگە پايەۋە.
سەرلەبەيانى كە لە ژوورەكەم وەدەر كەۋتم و خۆم كرد
بە ھۆلەكەدا، تەماشام كرد لەۋى پاكشاپو، خەۋى لى
كەۋتوۋە و سەرىشى لەسەر پلەى يەكەمى قادرمەكانى
ھۆلەكە دانابو، خەرىك بوو پەق ھەلدەھات لە سەرمادا.
"چىت لى بەسەر ھاتوۋە، ئىمىليان؟ خوا بىپارىزى!
ئەى لىرەدا چى دەكەيت، بۆ نەھاتوۋىتەتە ژوورەۋە؟"
ئىمىليان ۋەلامى دامەۋە و وتى:

"ئاستافى ئىقانىچ، تۆ چەند پۇژىك لەمەۋبەر زۆر
توورە بوۋىت لىم، بە ھۆى ئەۋەى تۆم جاپز كرد، تۆش
پەيمانەت دا كە ئەگەر ئەمجارە بە سەرخۆشى بگەپىمەۋە،
ئەبىت لە ھۆلەكە و لەسەر قادرمەكان بنوم. بۆيە من...
منىش... نەموپرا بىمە ژوورەۋە... ھەر لەبەر ئەۋە لىرەدا
لىى پاكشام."

بە دەنگىكى پىر لە توورەيى و لە ھەمان كاتا پىر لە
بەزەيىش، بە ئىمىليانم وت:

"باشترە بچىت كارىك بۆ خۆت پەيدا بگەيت، نەۋەك
ئا لىرەدا دانىشىت و بىسوۋدانە لەم قادرمەمانە بىروانىت!
"بەلام چ كارىك، ئاستافى ئىقانوۋىچ؟"

نزیکی راستگۆ

که گویم له م وهلامه ناقلایه ی ئیمیلیان بوو، وهخت
بوو له توورپیدا شەق بهرم.

پیم وت:

هه ی بهدبهخت، بۆ ههول نادهیت خۆت به شتیکی
بهسوودهوه خهریک بکهیت، هیچ نه بیست خۆت فییری
هونهری دروومان بکه. ته ماشایه کی ئه و پالتویه ی خۆت
بکه، که له بهرتدایه! نهک هه ر پره له کون، به لکوو به که لکی
ئه وهش نه ماوه ئه و قادرمانه شی پی گسک بدهیت! هیچ
نه بیست دهرزییه ک هه لبگره و توژیکی بیدووره وه، خۆ
هیچ نه بیست توژیکی رهنگ هه لده هیئتیه وه و پرووی ئه وه ی
ده بیست بلێی پالتۆم له بهردایه. هه ی بهدبهخت... هه ی
سه رخۆشی نابوت... تو ئه لێی له مه یخواردنه وه زیاتر،
هیچ شتیکی تر نازانیت له م دنیا یه!

ئه زانی چی گه وره م، خۆزگه م له وی بوویتایه و ئه و
دیمه نهت به چاوی خۆت ببینایه که پرووی دا! پاش
ئه وه ی قسه کانم ته واو کرد، چوو دهرزییه کی دروومانی
هینا... من هه ر بۆ خۆشی وام پی وت، به لام ئه و
چاره پره شه به راستی ترسا و ریک دهرزیی دروومانی
هینا، بۆ ئه وه ی پالتاوه شره که ی بدووریتیه وه. بۆیه
پالتاوه که ی له بهری خۆی داکنه د و دهرزییه که شی به
دهسته وه بوو هه ولی ئه وه ی ئه دا دهزووه که بکات به

كونى دەرزييه كەدا، ديمەنكى زۆر پىكەنيناوى بوو، ئەگەر
ئەتبىنى چۈن چاۋەكانى ورد وردە سوور ھەلدەگەرەن و
دەستىشى ۋەك شەقشەقە دەلەرزى! زۆر ھەۋلى ئەۋەى
ئەدا دەزوۋەكە بىكات بە كونى دەرزييه كەدا، ھەر بۆى
نەدەچۈۋە ناۋەۋە، سەرى دەزوۋەكەى بە دەم تەر دەکرد
و لەناو پەنجەكانىدا ھەلى ئەسووراند و لووسى دەکرد و
ھەۋلى دەدا بىكات بە دەرزييه كەدا، بەلام ئەۋ داماو ھەر
سەرکەۋتوۋ نەدەبوو، بۆى نەدەكرايە ناۋى، ھەۋلەكانى
ھەموۋى بىسوود بوون! بۆيە فرىى دا و لە ژىرىشەۋە
تەماشاي منى دەکرد.

بە ئىمىليانم وت:

”ئەۋە چى ئەكەيت! من ھەموۋ ئەۋ قىسانەم تەنھا بۆ
خۆشى پى وتيت، لەبەر ئەۋەى كەمىك توورە بووم لىت.
ئەگەر بەھاتايە خەلك ئەمەيان بىينىايە، ئەۋە لە شەرمەزارىدا
ئەمردم! ۋاز لە دروومان بەينە؛ خوا لە گوناح بەدوورت
بىكات! پىۋىست ناكات ھىچ كارىك بىكەيت، بەس تىكايە، ۋاز
لە گەۋجىتى بەينە، ھەروەھا لەمىرۋش بەدواۋە لەسەر
قادىرەكان مەنو، بەم كارەت شەرمەزارم مەكە!“

”بەلام دەبىت چى بىكەم، ئاستافى ئىفانىچ، خۆشم
ئەزانم من ھەمىشە مەستم، ئەزانم كەلكى كەردنى ھىچ
كارىكم نىيە! بىروا بىكە بەس بەۋە نارەھەت دەبىم، كە بىمە

ھۆكارى توورەبوون و بىتاقەتتى تو... چونكى بەرپاستى تو
كەسىكى بەخشىندە و دلۇقانى.

لەپر لىو شىنھەلگەراوھكانى كەوتە لەرزىن و لە
پرمەى گرىانى دا و فرمىسك بە چاوھكانىدا جۇگەلەى
بەست و بەسەر روومەتە زەردھەلگەراوھكانى و رىشە
نەتاشراوھكەيدا ھاتە خوارەو، فرمىسك لە چاوھكانىدا
رانەدەوھستا، ھەر فرمىسكىكى، ھەلگىرى ئازارى پىاويكى
تىكشكاو بو، كە دەكەوتە سەر زەوى... ئىمىليانەكەم...
خوایە گىان! كاتىك بەو شىوھىە بىنىم، كسپە لە جەرگمەوھ
ھات، ئەتوت خەنجەر لە دلم دەچەقىنن.

”ئاخ، ئەى پىاوى دلناسك؛ من ھەرگىز بىر ناكەمەوھ!
ئاخر كى بىر لە شتى وا دەكاتەوھ! نەخىر، پىم باشە
بەتەواوى واژت لى بەنىم، چۆن دەتەوئىت و خۆت ھەز
دەكەيت بژى، بەو شىوھىە بژى، كە دلخۆشت دەكات.“

بەلى گەورەم، ئىتر نازانم لەمە زىاتر چى ماوھ بىلیم!
بروام وایە پىوئىست ناكات چىرۆكەكەم لەمە زىاتر درىژ
بكەمەوھ، چونكى چىرۆكەكە ھەمووى قسەى بىمانايە، ھىچ
سوودىكى نىيە، مەرۇف بىھىوا دەكات. شتەكە ھى ئەوھ
نىيە پىاوتاقە وشەيەكى تىشى تىا بەفیرۆ بدات؛ ھەر بۆ
نمۇنە، گەورەم، بروام وایە خودى ئىوھش ئامادە نىن
چىرۆكى لەم جۆرە، دوو قرووشىشى پى بدەن، بەلام بۆ

خۇم ئامادەم پارەيەكى زۆر بدەم بە چىرۇككەلىكى لەم
جۆرە.

بىرۈا بىكەن گەۋرەم، ئەگەر مەن پارەيەكى زۆر
هەبۈۋايە، نەمدەھىشت ھەرگىز ئەم شتە ۋوۋ بىدات!
گەۋرەم، ئەزانى چى؟ مەن ۋوۋ پانتۇلەم ھەبۈۋ، كە
قوماشەكەى چۈارگۈشەى شىنى تىدا ۋوۋ... نەفرەتى خوا
لەو پانتۇلانە...

ۋوۋ پانتۇلى زۆر ناياب ۋوۋ... خاۋەنزەۋىيەكى
دەۋلەمەند، كە بە ھۆكارى بازىرگانى ھاتبۈۋ ۋوۋ ئىرە،
داۋاي پانتۇلەكانى لى كىردىم. مەنىش پانتۇلەكانىم پى دا،
بەلام كاتىك چۈۋم ۋوۋ ئەۋەى نىرخى پانتۇلەكانىم ۋەربىگىر،
پانتۇلەكانى ۋوۋ گەۋرەندەۋە، بەۋ بىانوۋەى پانتۇلەكان
تەسك ۋوۋن بە بەرى، ۋوۋيە دايەۋە بەسەرما.

بە خۇم ۋت: ئەم جالانە لە جۆرى پلەيەكن، زۆر
نایابن! ئەتۈانم بىيەم ۋوۋ بازىرى كۆنەكە ۋ ۋوۋ ھەرىەكىيان،
نەزىكەى پىنج ۋوۋلەم لى چىنگ بىكەۋىت، ئەگەر بەۋ شىۋەيەش
ۋوۋ نەفرۇشرا، بە مەست دەيانىرەم ۋ پاشان ۋوۋ پانتۇلى
تريان لى دروست دەكەم ۋوۋ ھەندىك خانەدانى "ست.
پىرسبۇرگ،" ھەۋەھا لەۋ سەۋەپارچەيەشى كە لە ۋوۋ
پانتۇلەكە دەمىنىتەۋە، ھىلەكىكى ۋوۋ خۇم لى دروست
ئەكەم. پىۋاۋى ھەۋار دەيىت ھەۋوۋ شىتىك لە بەرچاۋ
بىگىرىت ۋ حساب ۋوۋ ھەۋوۋ شىت بىكات!

لهو کاته دا پرووی دا، که ئیمیلیان لهوپه پری بیزاری
و نارهحه تیدا بوو، پۆژی یه کهم ته ماشام کرد نهی
خواردوه، ههروه ها پۆژی دووهم و سیهه میش به هه مان
شیوه هه نه یخواردوه، زۆر په ست و غه مگین بوو.
به خۆم و ت: "پهنگه ئه م هاوپی به دبه خته م یان
له بهر بپاره ییه ناخواته وه، یاخود له کۆتاییدا هۆش
خۆی هاتۆته وه و گوپی له ویژدانی خۆی گرتووه و
ویژدانی پی و تووه چیت به سه! پهنگه به م شیوه یه
پهنگه ی راستی دۆزیبته وه!

به م شیوه یه، گه وره م، بۆ ئه وه ی ئه م چیرۆکه درێژه تان
بۆ کورت بکه مه وه، پیک له و کاته دا جه ژن هات، منیش
ئه و ئیواره یه بۆ نوێژخویندن پروم کرده که نیسه یه ک.
کاتیک گه پامه وه، ئیمیلیانم بینى وه ک به گزاده یه ک به
سه رخۆشی له نزی که په نجه ره که وه لی دانیش تووه و وه ک
دارى بی، ته واوی جهسته ی ده له رزی.

له دلی خۆمدا وتم: "ئه ها! که واته هیچ نه گۆراویت،
چۆن بوویت هه ر وایت."

پۆشتم بۆ لای سندوقی که لوپه له کانم، تا ئه و شته
دهر بهینم، که پتویستم پی بوو. سه یرم کرد! پانتۆله کانی
تیدا نه ما بوو. ئه ملام دا به یه کا، ئه و لام دا به یه کا، پانتۆل
له هیچ شوینیکدا نه بوو! دواى ئه وه ی ته واوی ماله که م
پشکنی، به لام پانتۆل له هیچ جیگه یه ک نه بوو ئه توت

زەۋى قوتى داۋە! دواجار گەشتم بەۋ بېروايەى پانتۆلەكان
 ديار نەماون، بەلام چۈن ديار نەماون، نازانم! لەۋ كاتەدا
 خەنجەريان لى بدامايە، بە خۆمم نەدەزانى. خىرا چوومە
 ويزەى پيرىژنەى داماو بۆ سەركۆنەكردن و لۆمەكردنى
 ئەۋ داماو، لەسەر ديارنەمانى پانتۆلەكان، لە كاتىكدا
 ئىمىليانىش لەۋى بوو، سەرخۆشىيەكەى بەلگە بوو
 لەسەر تاوانبارىي ئەۋ، بەلام بە شىۋەيەك لە شىۋەكان
 ھىچ گومانىكم لەۋ نەكرد. چونكە ھەر بەراستى ئەقلم
 نەيدەبىرى ئەۋ كارىكى لەۋ جۆرە دەرھەق بە من بكات!

پيرىژنى داماو وتى:

”بۆ خاترى خوا، پياۋى بەرىز، ئاخىر پىم نالىيت من
 پانتۆلى پياۋانەم بۆ چىيە! ئايا ئەتوانم لەبەرى بكم؟ من
 خۆشم چاكەتىكم چەند رۆژىك لەمەوبەر ديار نەماۋە.
 بېروا بكن من ھىچ شتىك لەبارەى ئەم رۈوداۋەۋە
 نازانم.“

پىم وت:

”ئايا ھىچ كەستىك ھاتوۋە بۆ ئىرە؟“

پيرىژن وتى:

”كەس نەھاتوۋە، من تەۋاۋى كات لە مالەۋە بووم.
 تەنھا ھاورىكەت نەبىت، كە بۆ چەند ساتىك رۆشتە

دەرەو و پاشان هاتهو و لیره دانیشته! ئەو خۆیەتی،
بۆچی پرسیری لی ناکهیت؟

ئیمیلیان، ئایا بە هۆی هیچ هۆکاریکەو نەبوو، یان
بە هۆی هەرشتیکەو پرووی دابیت، کە پانتۆلەکان لە
سندوقەکەدا دەر بکەیت؟ بەتایبەتی ئەو دانەیهیان، ئەگەر
بیرت مابیت، کە بۆ خواوەنزەوییهکەم دروست کردبوو؟

ئیمیلیان وتی:
"نەخیر ئاستافی ئیقانیچ، من دەستم بۆ نەبردوون."

بەخۆم وت:
"باشە ئەم دوو پانتۆلە چییان لی هات؟"
سەرلەنوی دەستم کردەو بە گەران، بەلام بیسوود
بوو، چونکە نەمتوانی بیاندۆزمەو!
ئیمیلیانیشت لە شوینەکە ی خۆی، نزیک پەنجەرەکە،
دانیشتبوو، گیانی ئەلەرزى.

لەسەر چۆک لەپیش صندوقەکەدا دانیشتبوو، ریک لە
بەردەم ئەو. لەپر چاوم خستە سەر ئیمیلیان و تەماشام
دەکرد، لە کاتیکیدا ئاگای لە من نەبوو لی دەروانم.
بە خۆم وت: "خۆیەتی،" ئەمە هەر کاری ئیمیلیانە،
لەو زیاتر کەس ئەم کارەى نەکردوو. دلم خەریک بوو

ئاگرى تى بەر دەبوو، پووخسارم سوور ھەلگەپابوو.
پىك لەو كاتەدا ئىمىليان سەرى ھەلپىرى و تەماشاي
كردم، ھەستى كرد گومانم لىيەتى.

وتى:

"نا، ئاستافى ئىقانىچ، من پانتۆلەكانى تۆم نەبردوو.
پەنگە وا بىر بکەيتەو، كە من پانتۆلەكانم بردوو... بەلام
پروا بکە من نەمىردوون."
"باشە ئىمىليان، پىم بلى ئەم پانتۆلانە بو كوى چوون،
وا لەپر ديار نەمان؟"

"نا، ئاستافى ئىقانىچ، من ھەر نەمىنيون..."
"چى دەللى ئىمىليان، مەگەر پى تىدەچىت ئەم
پانتۆلانە ھەرلەخۆيانەو و ن بووبن؟"
"بو نا، ئاستافى ئىقانىچ، لەوانەيە..."

دواى ئەوھى گويم لەم وەلامانەى ئىمىليان بو، يەك
وشەى تر چىيە بە خەسارم نەدا لەگەلیدا. ھەستامە سەر
پى و سەرى سىندوقەكەم كلۆم دا، دواى ئەو، گلۆپەكەم
داگىرساند، دانىشتم و دەستم بە كارکردن كرد. خەرىكى
چاكدردنەوھى ھىلەكىك بووم بو فەرمانبەرىكى مىرى،
كە لە نھۆمى خوار خۆمان، لە بالەخانەكەدا دەژيا. بەلام

به شیوه‌یه‌کی زور ترسناک نیگه‌ران بووم، زور ئه‌ترسام
بهم هیله‌گه‌ش وه‌ک پانتۆله‌کان له‌په‌ر سه‌رنگوم بیت و
په‌سه‌که‌م بکاته‌وه به خووری، که بیرم لی ده‌کرده‌وه،
دلم ده‌گوشرا، سینه‌م له‌ توورپه‌یدا خه‌ریک بوو ئاگری
تی به‌ر ده‌بوو، ئیمیلیان هه‌ستی به‌و توورپه‌بوونه قووله‌ی
ناخم ده‌کرد.

گه‌وره‌م، هه‌میشه به‌م شیوه‌یه‌یه، کاتی‌ک پیاو هه‌ست
به‌ تاوان ئه‌کات، هه‌میشه پیشوه‌خت هه‌ست به‌ پروودانی
کاره‌ساتیکی گه‌وره ده‌کات، که به‌سه‌ریدا دیت، هه‌ر وه‌ک
چون بالنده پیشوه‌خت هه‌ست به‌ پروودانی زریان ده‌کات.

له‌ناکاو ئیمیلیان ده‌ستی پێ کرده‌وه:

"ئه‌زانیت، ئاستافی ئیفانیچ؟ ئه‌م‌پۆ پزیشکه‌که
هاوسه‌رگیری له‌گه‌ل خیزانی گالیسه‌که‌وانه‌که کرد، که
ماوه‌یه‌کی که‌م به‌ر له‌ ئیستا کۆچی دواایی کرد..."

ته‌نها ته‌ماشایه‌کی ئیمیلیانم کرد، به‌لام به‌ شیوه‌یه‌کی
ئاسایی نا، به‌لکوو به‌ شیوه‌یه‌ک، په‌ر له‌ پۆ و توورپه‌یی، به
شیوه‌یه‌ک، یه‌کسه‌ر تیگه‌شت: چاوم لیی بوو له‌ شوینی
خۆی هه‌ستا و پوخته‌ لای ته‌خته‌خه‌وه‌که‌ی و وه‌ک ئه‌وه‌ی
له‌ شتیکی ونبوو بگه‌ریت، ده‌ستی کرد به‌ گه‌ران. منیش

سەرنجم ئەدا. بەم شىۋەيە ماۋەيەكى درىژ دەستى بە
پشكىن كىرد، لەو كاتەشدا كە خەرىكى ئەم پشكىنە بوو،
لەژىر لىۋەۋە ھەر خەرىكى منجەمنج بوو. بە بەردەۋامى
ئەم قسانەى دووبارە دەكردەۋە: باشە ئەبىت چىيان لى
ھاتىيت؟ بە شىۋەيەك ديار نەماون، ۋەك ئەۋەى شەيتان
دزىبنى!

چاۋەرى بووم بزانم بەكوى دەگات؛ چاۋم لى بوو
ئىمىليان كەۋتبوۋە سەر چۆك و ژىر تەختەخەۋەكەى
دەپشكىنى. نەمەتۋانى چىتر لەمە زياتر خۆم رابگرم.

پىم وت:

”سەيرى ئىرە بكە ئىمىليان، كىشەت چىيە؟ بۇ
كەۋتۋىتەتە سەر چۆك و ژىر تەختەخەۋەكە ئەگەرپىت؟“
”بۇ پانتۆلەكان ئەگەرپىم لەژىر تەختەخەۋەكە، ئاستافى
ئىفانىچ. رەنگە لەۋىدا بىت، ياخود لە جىگەيەكى تر.“

ئەزانى گەۋرەم، بەۋپەرى پەستىيەۋە پىم وت:
”بەلام چ شتىك وات لى دەكات بەم شىۋەيە خۇتان
بخەنە نارەحەتتىيەۋە و گرنگى بە پياۋىكى بەدبەختى ۋەك
من بدەن و ئەژنۇكانى خۇتان لە پاى ھىچ پىس بكەن؟“
”بەلام ئاستافى ئىفانوۋىچ... من... مەبەستم ھىچ نەبوو...
تەنھا پىم ۋا بوو ئەگەر بەباشى بۇى بگەرپىن، رەنگە لە

شوينىكى ئەم ژوورەدا بىدۆزىنەوہ.

”ئىم! تەنھا يەك خولەك گويم بۇ رادىرە، ئىمىليان!“

”چى، ئاستافى ئىقانىچ؟“

”ئايا ھەر بەراست، تۆ زۆر بەسادەيى ئەو پانتۆلانەت
وہك دزىكى چەپەل نەدزىوہ و ئىستاش ئا بەم شىوہيە
خزمەتم دەكەيت، لەبەر ئەوہى نان و نمەكت كردووم.“

”تا ئەو رادەيە لىي توورە بووم، گەورەم“ كاتىك
ئەمبىنى لەسەر چۆكەكانى كەوتووە و ژىر تەختەخەوہكە
ئەگەرپىت بۆ شتىك، كە خوشى لىي يەقىنە لەو شوينەدا
نىيە.

”نەخىر ئاستافى ئىقانوۋىچ.“

بۆ ماوہيەكى زۆر بە راکشاوى لەژىر تەختەخەوہكەدا
راکشابوو. لەپەر لەسەر ئەژنۆكانى لەژىر تەختەخەوہكە
ھاتە دەرى و لە بەردەمدا راوہستا... تەنانەت ئىستاش
ئەو ساتەم ھەر لە بەرچاودايە، ئەلىي ئىستا پرووى داوہ...
پرووخسارى بە شىوہيەكى ترسناك زەرد ھەلگەراپوو،
بە شىوہيەك، كاتىك مروۋىك ھەست بە تاوان بكات لە
ناخى خويىدا.

به دهنگيكي تاساو و له روزوكه وه پي و تم:

"نا، تاساتافي ئيفانيچ، من پانتوله كاني توم نه بردووه."
هه موو جهسته ي وهك شه قشه قه ده له رزي، ده ستي
له سهر سنگي دانابوو، ئهم به راستي ديمه نه مني ترساند
ته نانه ت نه متواني له شويئي خومدا، كه له نزيك
په نجه ره كه وه دانيشتبووم، جووله بكهم.

به لي، وه لامم دايه وه:

"زور باشه ئيميليان، با واز له و باسه بهيئين، من
داواي لي بووردنت لي ده كه م، تكايه بمبووره ئه گهر به
شيويه كي كه وجانه په نجه ي تومه تم ئاراسته ي تو كرد.
"نه فره ت له پانتول. ئيمه به ونبووني ئه و پانتولانه
نامزين. سوپاس بو خودا، هيشتا ده سته كانمان له كار
نه كه وتووه، پيوستيشمان به وه نيه ده ست له كه س
پان بكه ينه وه، ئه توانين به رده وام بين له ژيان كردن و به
ئاره قه ي ناوچه وانمان پوزي خومان په يدا بكه ين...

ئيميليان له به رده ممد به پيوه راوه ستابوو، بو
ماويه ك گوتي بو شل كردبووم، پاشان داناشت، ته واي
ئو ئيواره يه له شويئي خوي جووله ي نه كرد، ريك

نزیکی راستگر

له په یکه ریکی بیگیانی ده کرد، له ناو خویدا پوچووبوو. کاتیک چوومه سهر جیگه که، راکشام بو ئه وهی بخه وم، ئه و هیشتا ش ههر له هه مان شوینی خوی دانیشتبوو. سهر له به یانی که به ئاگا هاتم، ته ماشام کرد ئیمیلیان له سهر زه وییه که به پرووتی خه وی لی که وتبوو، ته نها پالتو که ی له خوی ئالاندبوو، له سهر مادا خوی له ناویدا گرموله کردبوو. هه ستم کرد ئه و به دبه خته هینده به قوولی هه سستی به ئازاری ویزدان کردبوو، که زاتی ئه وهی نه کردبوو بجیته سهر ته خته خه وه که ی بنویت.

به لی، گه وره م، له دوا ی ئه و پوژه وه، به شیوه یه کی زور ترسناک خوشه ویستیم بو ئه و پیاوه نه ما، ته نانه ت من پوژانی سهره تاش ههر خوشم نه ده ویست. زور رقم لیی ده بووه وه. وا هه ستم ئه کرد بو نمونه، که کوپی خوم دزی لی کردووم. به راستی وا هه ستم ئه کرد کوپی خوم ئازاری پوچی داوم و هه سستی کی کوشنده ی پی به خشیوم. به خوم ئه وت: ئاخ، ئیمیلیان، ئیمیلیان!

به لام گه وره ی به پیز، ئه زانی ئیمیلیان چیی کرد؟ بو ماوه ی دوو هه وتووی ته واو سهری له مه یخواردنه وه هه لنه گرت، به یانی ئه چووه دهره وه، هه تا شه و ده گه رایه وه وهک ئالووده بوویه ک خه ریکی مه یخواردنه وه بوو. له ماوه ی ئه و دوو هه وتووه دا،

وشەيەكەش چىيە لە زارى دەر نەھات. ھەستىم ئەكرىد
ئازارىك رۇخى وىران دەكات. ئەيخواردەو، بۇ ئەوھى بىر
و ھوشى خۇي بىئاگا بىكات و لە ئازارەكانى خۇيدا نىقوم
بىيىت. لە كۇتايىدا ئىمىليان دەستى لە خواردنەو ھەلگرت.
ھەستىم كرىد ھەرچى پى بوو، لە مەيخواردنەو ھەدا بەفېرۇي
داوھ و ھىچى بە دەستەو ھەماوھ تا قۇدكاي تىرى پى
بىكرىت... ئا بەم شىئوھى بوو. بىرمە لە نىزىك پەنجەرەكە
دانىشتىبوو. لەبىرمە بەو شىئوھى بە بىدەنگى نىزىكى سى
دانە رۇژى تەواو لەو شىئوھى دا دانىشتىبوو بى ئەوھى
قىسەيەكى لە زار بىتە دەرئ؛ بەلام لەناكاو بىنىم دەگىيا؛
لەویدا دانىشتىبوو دەگىيا، بەلام چ گىيانىك! چاوەكانى
ئەتوت كانىيە، گەورەم، تەنانەت ھەستىم كرىد كە خۇشى
ھەست بەو ناكات، كە فرمىسك لە چاوەكانىيەو ھەك
لېزىمەباران تىنۇكتىنۇك دەكەونە خوارەوھ. بە شىئوھىكى
زۆر كەساس دەگىيا.

ئاي چەند دلەھژىنە و ئازار بەخشە گەورەم، بىنىنى
گىيانى پىاويكى بەتەمەن، بىھىتتە بەرچاوى خۇتان،
پىاويكى بەتەمەنى ھەك ئىمىليان، لەناو خەم و ئازاردا بەو
شىئوھى بەكول بگىرى و فرمىسك لە چاوەكزەكانى بىتە
خوارەوھ.

”کڻشٽ چييه ئيميليان؟“

له نووڪي پٽيه وه هتا تۆقه سهرى ته واوى جهستهى
وهك شه قشهقه دهله رزى. له دواى ئه و رۆژه وه كه
پانتۆله كان ديار نه مابوون، يهك وشهش چييه له زارم
دهر نه هاتبوو بهرامبهرى.

وتى:

”هيچ نيه... ئاستافى ئيفانيچ.“

”بيقه زابيت، ئيميليان! نايه ويت ئاوا له خۆت بكهيت،
ئه وهى رۆشت، رۆشت. پياوى باش، هينده له دلى
مه گره!“

زۆر ههستم به په ژاره ده كرد بهرامبهرى.

”ته نيا ئه وهيه... ههز ده كه م شتيك بكه م... ئاستافى
ئيفانيچ... پيم خوشه كاريك بكه م“
”به لام چ جوره كاريك، ئيميليان؟“

”هيچ جياوازييه كى بۆ من نيه... گرنگ نيه چ جوره
كاريك بيت، ته نها ئه مه ويت كاريك هه بيت، هه ر وهك چۆن
پيشتر هه مبوو چووم بۆ لاي خاوهن كاره كهى پيشووم،
داوام لى كرد. جوان نيه بۆ من به م شيوهيه بيم به
بارگرانى به سه رته وه، ئاستافى ئيفانو فيچ، ئه گه ر كاريك
ده ست بكه ويت... ئه وه هه موو شتيكت بۆ ده گيرمه وه...
ته نانه ت نرخى ئه و خواردنه شى كه پيت به خشيوم...“

”به سيكه ئيميليان، به س! ئه م قسه هه ليتوپه ليتانه چييه“

دهيانلښت؟ گريمان با وای دابنښتن تو گوناښکيشت نه نجام داوه؛ زور باشه، چتر هه موو شت کوتايي پي هاتووه! نه وهی رابرد، رابرد، هاورې گيان! تکايه با چتر باسي نه و بابته نه کين. هر وهک پيشوو، چون بهيه که وه نه ژياین، با بژين. هر وازانه هيچ پرووی نه داوه!

”نه خير ئاستافي ئيفانيچ... رهنګه تو تا ئيستاش نه و بابته ت هر له ميشکدا بيت... بهرامبه ر به من، ليم يه قينه هر بيت وايه من پانتوله کاني توم دزيوه... به لام من پانتوله کاني توم نه دزيوه.“

”زور باشه، ئيميليان تو راست ده که يت. ريک که وتين تکايه نه و بابته له بير خوت به ره وه، چونکه من له بير خوم برده وه!“

”نه خير، ئاستافي ئيفانيچ... تازه من ناتوانم له لای تو بژيم... نه بيت بمبوريت، ئاستافي ئيفانيچ.“

پيم وت:

”بي به لا بيت، ئيميليان، چ که سيک ليره بيزاری کردوويت، يان هه ولی داوه له م ماله دهرت بکات؟ ئايا من کاری له م شيوه يه م کردووه بهرامبه رت؟“

”نا... بو من جوان نيه چتر له م زياتر ميوانداريه که ت خراب به کار به ښم، ئاستافي ئيفانيچ؛ باشتره بروم.“

بينيم هر به راستی له شوينی خوی هه ستايه وه و پالتوکه ی يا به شانیا... ههستی به گوناخ ده کرد، يابووی

لە كەللەي بىرۋات، ھەروەھا شتەكانى كۆ كىردەو. بەلام بۇ كۆي دەپۋىت، ئىمىلىيان؟ بۇ تۈزىك بىر ناكەيتەو، ئاخىر چ شۈيىنىك ھەيە تۇ بۇي بچىت؟
 نا... ئاستافى ئىقانىچ، باشتىرە بۇ من بىرۋم، ھەول مەدە بەرم پى بگىت، بە خۇداتان ئەسپىرم، ئاستافى ئىقانىچ... لەپىر لە پىرمەي گىراني دا و ھۈنھۈن فرمىسك بە چاۋەكانىدا جۈگەلەي بەست... "وا باشتىرە ئاستافى ئىقانىچ، چونكە من ئەزانم تۇ زۇر ھەلسوكەوت لەگەل من گۇراۋە، ئەو ئاستافىيەي جاران نىت، كە پىشتىر بوويت."

وتم:

"بۇ وا گومان دەبەيت، كە من گۇراۋم و ۋەك پىشتىر نىم؟ بىرۋات بىت، من نەگۇراۋم، ھەر ۋەك پىشتىرم. ئەو تۈيت گۇراۋىت، ۋەك مىندالىكى گەمژە ھەلسوكەوت دەكەيت. دلىيا بە ئەگەر بىرۋىت بەتەنھا بژىت، لەناو دەچىت، ئىمىلىيان."

"نا، ئاستافى ئىقانىچ... تۇ بەم دوايىيانە، پىش، ئەۋەي لە مال دەر بچىت، دەرگاي سىندوقەكەت كۆم دەكەيت. كاتىكىش ئەمە ئەبىنم، ئاستافى ئىقانىچ، ھەردوۋ چاۋم پىر دەبىت لە فرمىسك... چونكە ئەزانم چىتر تۇ ھىچ مىمانەيەكت بە من نەماۋە لەم مالىەدا... بۇيە تكات لى

ئەكەم، رى لى رۇشتىم مەگرە، چۈنكى ئەمە باشترە بۇ
 ھەردووكمان، ئاستافى ئىقانىچ، داۋاي بەخشىنت لى دەكەم،
 ئەكەر لەم ماۋەيەي بەيەكەۋە ژياۋىن، ئازارم دابىت يان
 بووبىتىم بە ئەرك بەسەرتەۋە.

بەلى، ئا بەم شىۋەيە ئىمىليان مالاكەي بەجى
 ھىشت، گەۋرەم. رۇژىك چاۋەروانم كىرد، رۇژىكى
 تىرىش... بە خۇمم وت: رەنگە ئەم ئىۋارەيە بگەرپتەۋە...
 بەلام نەگەرپايەۋە. رۇژى سىيەمىش تىپەرى و ئەۋ ھەر
 نەگەرپايەۋە. ترسام، نىگەرانى سەرتاپاي بىر و ھوشى
 گرتەۋە. تەنەت وام لى ھاتىۋو نە نانم بۇ ئەخورا، نە
 ئاۋم بۇ ئەخورايەۋە، تەۋاۋى شەۋەكانىش لەسەر جىگەكەم
 رادەكشام، بەلام خەۋىش لە چاۋەكانم تۇرابوون. ئەۋ
 پىاۋە بەتەۋاۋى لە پەلوپۇى خستبووم! رۇژى چۈرەم
 دەستىم كىرد بە گەرپان بەشۋىنىدا. مەيخانە نەما سەرى
 پىا نەكەم، بەۋ ھىۋايەي لە يەككىك لەۋ مەيخانانەدا
 بىدۈزمەۋە. ھەركەسىكىم بەرچاۋ بگەۋتبا، سۇراغى
 ئىمىليانم لى دەكىرد. كەس نەما پرسىياري لى نەكەم! بەلام
 ئىمىليان لە ھىچ شۋىتتىك نە دەنگى ھەۋو نە رەنگ، ۋەك
 ئەۋەي زەۋى قوتى دابىت.

بە خۇمم وت:
 رەنگە لە شۋىتتىك بەسەرخۋشى كەۋتتېت و كيانى

سپاردبیت هەر وهک سهگیک چۆن له ژیر پهژینیکدا
 لیرهولهوی له تینویتی و برسیتیدا گیان دهسپیریت...
 به جهستهیهکی تیکشکاو و نیوهمردوو، بی هیوا
 دهگهرامهوه بو مالهوه. بریارم دهدا سهرلهبهیانی رۆژی
 دواتریش خۆم ئاماده بکهه و جارێکی تریش بهشوینیدا
 بگهڕیم، بهو هیوایهی بیدۆزمهوه... نهفرهته له خۆم نهکرد
 که هیشتم ئهم گههزیه بهپیی ویستی خۆی لهه ماله دهر
 بجیت. بهلام نزیکی چیشتهنگاوی رۆژی پینجهه "که ئهو
 رۆژه رۆژی جهژن" بوو. گویم له جیره جیری دهرگا که
 بوو... بهلام کئ بینم له ئیمیلیان زیاتر! بهلام له ژیر چ
 بارودۆخیکدا! روهخساری به شیوهیهکی ترسناک شین
 ههلهگه رابوو، قژی ئالۆزکاو و خۆلاوی بوو. وهک ئهوهی
 له سههر شهقامهکان نوستبیت؛ هینده لاواز بوو، شیوهی
 دارچه یزه رانی گرتبوو.

"پالتاوه شر و ههژارانه کهی له بهری خۆی دا که نه،
 چوو له سههر سندوقه کهه دانیشت و به شیوهیهک، که
 ههستم به زهلیلی دهکرد له روهخساریدا، کهوته پروانین
 لیم. بهلئ گه ورهه، زۆر دلم خوش بوو به گه رانه وهی،
 بهلام لیشتان ناشارمهوه، که له ناخیشهوه ههستم به
 ئازاریکی زۆر دهکرد، ئهتوت دلم له سینهم دهر دههینن.
 ئهزانی گه ورهه، ئهگهه من وهک ئهو بهدبهختهه لئ
 به سههر بهاتایه، ئهوه وهک سهگیک له سووچیکدا بوخۆم

كزۆلەم دەكرد تا بۆخۇم ئەتۈپىم و ھەرگىزىش ئامادە
نەدەبووم بگەرېمەوۈ بۇ شوينىك، كە پىشتر بەجىم
ھىشتىت... بەلام ئىمىليان چوونكە ھىندە مرقۇڭكى سادە
بوو، گەرپايەوۈ...

بە شىۋەيەكى سىروشتى زۆر سەختە بۇ مرقۇڭ، كە
پىرەپىياۋىك بىيىت لە وەھا بارودۇخىكدا. دەستم كرد بە
لاواندەوۈى و ھەولم دا بە ھەر رېگەيەك بىت، ئاسوودەى
بكەم.

بەلى، پىم وت:

"ئىمىليان، كارىكى باشت كرد گەرپايتەوۈ، زۆر
خۇشحالت كردم. ئەگەر تۈزىكى تر درەنگ بكەوتىتايە،
ئەوۈ منت لىرە نەدەبىنى، چونكە خۇم ئامادە كردبوو
سەرلەنوئ لە شوينت بگەرېم. ئەى بەراست، برسيت نىيە؟
ھىچت خواردوۈە؟"

"نام خواردوۈە، ئاستافى ئىفانىچ."

گومانم كرد لەوۈى نانى خواردىت. بۈيە پىم وت:

"بەراست، نانت خواردوۈە؟ گوى بگرە ھاورى گيان...
ھەندىك شۇرباى كەلەرمى دويىنى ماوۈ، خواردىتىكى خراپ
نىيە، ھەندىك گۈشتىشى تىدایە... بگرە ھاورى گيان،

ئەمەش ھەندیک نان و تۆزیک پیاز... ڤەرموو دەست بکە
 بە خواردنی، با تۆزیک ھیز بێنیتەو بە بەرتدا.
 ئەزانی گەورەم، کاتیک خواردنەکم خستە بەردەستی،
 ھیندە بە تامەزرۆییەو ئەو خواردنە ی ئەخوارد...
 یەکسەر پەیم بەو برد، کە پێدەچوو ماوەی ئەو سی
 رۆژە ی پیشوو، دەمی لە خواردنەو نەدایت و لە برسا
 خەریک بوو بەمریت... ئەم بیزووکردنەم لێم بینی، بۆم
 دەر کەوت برسیتی پالی بەم کلۆلەو ناو بەگەریتەو
 بۆ لام. کە دەمبینی، زۆر زگم بە حالی دەسووتا. بریارم
 دا دەستبەجی بچم بۆ دوکانی مەیفروشییەکی نزیکیان
 و ھەندیک قۆدگای بۆ بەینم و ھەرچۆنیک بێت، تۆزیک
 ژیانی تی بەگەریتەو و دوا ی ئەوێش، ئاشتی دەکەمەو...
 پیشی ئەلیم ھیچ شتیکم لە دڵدا نەماوە بەرامبەری. بەم
 شیوەیە چووم قۆدگام ھێنا.

وتم:

"بگرە ئیمیلیان، وەرە با بەخۆشی یەکەو پیکەکانمان
 ھەلدەین، بەخۆشی جەژنەو... وەرە با بخۆینەو... ئەمە
 سەرلەنوی شادیت بۆ ئەھینیت، ھاوڕی گیان!"

ئاگام لی بوو چلێسانە دەستی برد بۆ پەرداخەکە
 و ویستی پەرداخەکم لی نزیکی بکاتەو، بۆ ئەوێ
 پیکیکی بۆ تیبکەم... پیکیکم بۆ تیکرد، وام گومان برد،

ھەر پىنكە ئۆدكەكەم بۇ تىكرد، يەكسەر ئەينىت بە
سەريەوۋە قەترەي لى ئەبىت. بەلام زۆر سەير بوو،
پەرداخەكەي بەرز كىردەوۋە و نىزىكى لىوۋەكانى كىردەوۋە
و دوودل ديار بوو لەوۋەي بىخواتەوۋە يان نەيخواتەوۋە!
دەستبەجى پەرداخەكەي لەسەر مېزەكە دانايەوۋە، بى
ئەوۋەي بىخواتەوۋە و بەپەلە دەستىشى كىشايەوۋە دواوۋە
”چى بوو ئىمىليان، بۇ ناخۆيتەوۋە؟“

”نا، ئاستافى ئىفانىچ... شتى وا ناكەم.“
”ناخۆيتەوۋە“

”ئاخر... من، ئاستافى ئىفانىچ، پىم وا بىت... چىتر
ناخۆمەوۋە... ئاستافى ئىفانىچ.“
”ئەمە شتىكى زۆر باشە كە بىريارت داوۋە نەخۆيتەوۋە،
ئىمىليان... بەلام لەوۋە تىنەگەيشتەم، كە ئايا ئەتەوۋىت بۇ
ھەمىشە نەخۆيتەوۋە يان ھەر ئەمرو؟“

ئىمىليان بىدەنگ بوو و وەلامى نەدامەوۋە. ھەر دواي
تۈزىك، بەوردى تەماشام كىرد، بىنىم سەرى خستە ناو
ھەردوۋ دەستىيەوۋە، مەنىش لىم پىرسى:

”ھەست ئەكەم دۆخت زۆر باش نەبىت ئىمىليان؟ ئايا
نەخۆشەيت؟“
”بەلى... ئاستافى ئىفانوۋىچ، ھەست ناكەم باشى بىم، من

نەخۆشم.

ھاوکاریم کرد بۆ ئەوێ بیخەمە سەر تەختەخەوێ
و کەمیک پشوو بدات. بینیم، ئەو داماوێ بە راستی بوو،
دۆخی تەندروستی بینەندازە خراپ بوو، سەری ئەتوت
تەنووێ ئەسووتیت، تەواوی جەستەشی ئەلەرزى، تايەکی
زۆر ترسناکی هەبوو. تەواوی ئەو پۆژە لەپالێوێ دانیشتم.
سەرلەئێوارە تەماشایم کرد، تەندروستی لە پێشتر زۆر
خراپتر بوو. هەندیک شەرابی کەفاس و تۆزیک کەرە
و هەندیک پیاز لەگەڵ هەندیک وردەناندا تیکەلم کرد و
ژەمەخۆراکێکم لێ دروست کرد.

پێم وت:

"فەرموو ئیمیلیان، هەندیک خۆراک بخۆ؛ بەلکوو
تەندروستیت باشتەر بێت!"

بەلام ئەو تەنها سەری ناپازیبوونی بۆ جوولاندم و
وتی:

"نا، ئاستافی ئیقانیچ، ئەمڕۆ دلم هیچ نابات، نانم بۆ
ناخوړیت."

هەستام چام بۆ ئامادە کرد. ئەو پیریژنە داماوێشم
خستبوو ناپەرەحەتییهکی زۆرەوێ، ئاخەر ئەو بەدبەختە

خۆشى تەندروستی باش نەبوو، مەبەستم خاوەنمالەكەم بوو، ئەوەی بەشیک لە ژوورەكەى بەكرى پى دابووم. بەلام ئيمیلیان، تەنانت چایەكشى قبول نەکرد.

دۆخى باش نەبوو، لەو دەترسام زۆر لەمە خراپتریشى لى بىت.

پۆژى سىيەم تىپەرى، ئيمیلیان بارودۆخى ھەر بەرەو خراپى دەپۆشت. بریارم دا بچم پزىشكىكى بۆ بهێنم، تا تەماشایەكى بارودۆخە نالەبارەكەى ئيمیلیان بكات. پزىشكىكى ناسیاوم ھەبوو بە ناوى (كۆستوپراڤوف)، ئەو كاتانەى كە ھىشتا لە دوایین شوینی كارکردنم دەژيام چارەسەرى دەکردم. پزىشكەكە ھات، پشكنینی بۆ ھاوڕى ھەزارەكەم كرد و تەنیا وتى:

”ئەم نەخۆشە تەندروستى زۆر خراپە... من ناتوانم ھىچى بۆ بكەم، پىويستیش ناكات دووبارە بنىریتەو بەشوىنمدا، چونكە ئەم نەخۆشە لىبۆتەو، ھىچ ئومىدىكى دلخۆشكەر نییە بۆ ئەوەى بەزىندووىى بمىنیتەو... بەلام بە ھەرحال، ئەتوانیت ھەندىك دەرمانى پى بدەين، ئەویش بەپى ئەوەى خۆم بۆى دەنووسم.“

بەلى، لە راستیدا من ئەو دەرمانەى پزىشكەكەى ناسیاوم بۆ ئيمیلیانى نووسى، ھەر پىم نەدا. چونكە زانيم

پزیشکه که تهنه له بهر دلی من نهو دهرمانانهی نووسی،
چونکه خوئی نهیزانی هیچ سوودیکی نییه.

له کاتیځدا رۆژی پینجه م هات. ئیمیلیان له بهرده ماما
راکشابوو، دوا هه ناسه کانی خوئی له م ژیانده دا نه دا،
گه وره م. من له نزیك په نجه ره که وه دانیشتبوو م، هه ندیک
کاری دروو مانیم هه بوو، خو م به وه وه خه ریک کرد بوو.
پیره ژنه که ی خاوه نمالیشم ئاگردانه که ی گر ده دا.
هه رسیکمان بیده نگ بووین.

دل م له ئازاری بینینی ئیمیلیان له و بارودوخه بیه یوایه دا
نه کولا. هه رچه ند نه و جه سته وشکه له یم نه بینینی، وام وینا
ده کرد کوری خو م و خه ریکه له ده سته نه ده م. نه مزانی
ته واوی نه و کاته ئیمیلیان چاوی له چاوه کانم بریبوو:
تییینی نه وه م کرد، نه یه ویت شتیکم لا بدرکینیت، به لام به
رووی خویدا ناهینیت، من هه ره له سه ره تای نه و رۆژه وه
که گه رایه وه، هه ستم به چاوه کانی کرد بوو، که نه یه ویت
شتیکم لا بدرکینیت. به لام هه ستم نه کرد ناویریت نه و
شته م پی بلیت. له کوتاییدا ته ماشام کرد، بینیم چاوه کانی
له سه ره من ناتروو کینیت. به لام کاتیك چاوه کانی هاته
ئاستی چاوه کانی من، راسته وخو چاوه کانی خوئی له
خواره وه بری.

”ئاستافى ئيفانيچ!“

”بهلى، ئيميليان؟“

”ايا ئەگەر ئەم پالتويەى من بېرىت بۇ بازارى
كۆنەكە، بە برواى تۆ چەندىك دەكات، ئاستافى ئيفانيچ؟“
بهلى، پىم وت:

”لە راستىدا زۆر دۇنيا نىم، ئيميليان، بەلام رىي
تېدەچىت نىكەى سى رۆبلىك بىكات.“

ئەمەم تەنھا لەبەر دلى ئيميليان وت، بۇ ئەوەى ئەم
بوونەوەرە دلسافە بەو قسەىە ئاسوودە بىكەم؛ لە راستىدا
ئەگەر ئەم پالتو شىرەم بېردايەتە بازار، ھەر باسى
فروشتىشىم نەكردايە و خەلكى بە دەستمەوہ بيانىنايە،
تير پىم پىدەكەنين، جا وەرە ئەگەر بەاتايە بمويستايە
شتىكى ئاوا بىكەلك و شىرەىەكى دراوى ئاوام بفروشتايە.
ئيميليان كەوتەوہ قسەکردن وتى:

”بەلام من پىم واىە تۈزىك زياترىشى پى بدەن،
ئاستافى ئيفانيچ، چونكە ئەو قوماشەى ئەم پالتويەى لى
دروست كراوہ، قوماشى كەتانە، ئىتر چۆن خەلك ھەز
ناكات زياتر لە سى رۆبلىشى پى بدات؟“

وتم:

”نازانم ئيميليان. بەلام ئەگەر بەراستى بىتەوئىت
بىفروشىت، ئەو كاتە بەدۇنيايىيەوہ ئەبىت لە سەرەتادا

داوای نرخیکی زیاتر بکهیت.

ئیمیلیان بۆ ساتیک بیدهنگ بوو. پاشان جاریکی تر بانگی کردممهوه:

“ئاستافی ئیقانۆفیچ!”

“بهئی، ئیمیلیان؟”

“کاتیک مردم، پیویسته لهسهرت ئهم پالتویه بفرۆشیت؛ پیویست ناکات بهم پالتویهوه دفن بکریم. من ئهتوانم بی ئهم پالتویهش دريژه به ژيانی ئهولام بدهم... ئهم پالتویه نرخیکی ههر ههیه بۆ خۆی... رهنگه سوودیکی بۆ تو ههبیّت و شتیکت لی دهست بکهویّت.

ئهزانی گهورههم، کاتیک گوپیستی قسهکانی ئهو ئیمیلیانه بهدبهخته بووم، دلم له خهفتهتا خهریک بوو له سینهم ئههاته دهرهوه، برواتان بیّت، نازانم چۆن ئهو ههسته ئازاراوپیتهان وهک خۆی بۆ پروون بکهمهوه. کاتیک ترسی مردنم له چاوهکانیدا ئهبینی، وهخت بوو ئاگرم تی بهر دهبوو. دووباره ههموومان بۆ چهند ساتیک بیدهنگ بووینهوه. بیدهنگییهکی سامناک بوو، نزیکهی کاتژمیریک بهم شیوهیه تیپهری. دووباره تهماشای ئیمیلیانم کردهوه، بینیم ئهویش چاوی تی بریوم، دووباره کاتیک چاوهکانی کهوتهوه سهر چاوهکانم، یهکسهر چاوهکانی خۆی لابرد.

پیم وت:

“حهزت له ئاوی سارد نییه، بۆت بهیتم؟”

“بەلى، ئاستافى ئىقانىچ، كەمىك ئاوم بدەرى، با
 بىخۆمەوہ... خودا پاداشتت بداتەوہ...”
 “ئىمىليان، مەيلىت لە ھىچ شتىكى دى نىيە بۆت بەينم؟”
 “نا، ئاستافى ئىقانىچ، ھىچ شتىكى ترم ناويت... بەلام...
 من...”

“بەلام تۆ چى، ئىمىليان؟”
 “تۆ ئەوہ دەزانىت...”
 “ئەتەويت بلى چى، ئىمىليان؟”
 “پانتۆلەكان... ئەزانىت... ئەوہ من بووم كە بردمن،
 ئاستافى ئىقانىچ...”
 “زۆر باشە ئىمىليان... خودا بىتەخشىت، ئەى پىاوى
 ھەزار. چ پىاويكى ھەزارىت تۆ، ئىمىليان! بۆخوت بە
 ئاسوودەيى و دەروونىكى ئارامەوہ بخەوہ...”

ئەزانى، گەرەم من لەو كاتەدا پرووى خۆم وەرگىرا
 بەودىودا، لەبەر ئەوہى گەرووم پر بوو لە گريان و
 چاوەكانىشم پر ببوون لە فرمىسك، ھەر پرووم كرد
 بەودىودا، لە پرمەى گريانم دا و فرمىسك لە چاوەكانمدا
 جۆگەلەيان بەست. ئاخىر نەمدەويست ئىمىليان لە
 دواساتەكانى ژيانىدا من بەو شىوہىە بىيىت.

“ئاستافى ئىقانىچ...!”

بەم شیۆهیه بانگی کردم. تەماشام کرد، لە چاوه‌کانیدا
ئەوهم ئەبینی، کە ئارەزووی دەکرد هەندی شتی زیاترم
پێ بلێت، هەولی دا تا لە شوینی خۆی راست بیتەوه،
بەناستەم لێوەکانی دەجوولاند... رەنگی سوور هەلگەرا
و تەماشای کردم... لەناکاو بینیم ورده‌ورده رەنگی زەرد
هەلگەرا! لەو ساتەدا یەک هەناسەی قوولی هەلمژی
بەلام نەیتوانی بیداته‌وه و سەری بە لادا هات و گیانی
سپارد و بوو ئاستانەی خودا گەرایەوه...